

nachtelijk leven in de natuur

Langzaam en stil begint de avond te vallen, het zonlicht krijgt een gele tint achter de violette wolkenbank, die in het Westen traag aandrijft om straks de aarde te overdekken met een dichte deken, als eenmaal de nacht gevallen is. Statisch trekt een troepje reigers door de ijle lucht naar hun woonplaats, ergens in de hoge eiken van het oude grafelijke bosch. Hun vleugels slaan kalm en waardig de lucht weg, die voorbij de hoogmoedig ingetrokken nekken suist. De natuur gaf deze dieren het gave instinct om zóó ten opzichte van elkaar in de lucht te gaan liggen, dat ze van elkaanders vleugelslag nog wat profiteeren; scheef afvallend op de windrichting behouden ze een prachtige lijnformatie. En op een voor ons menschen niet te begrijpen teeken wisselt de voorman met de vogel achter hem wanneer hij rusten wil.

Vleermuizen hebben zich losgemaakt van de balken in de kerktoeren, waar ze overdag geslapen hebben, en komen zich nu oriënteren boven slooten en langs boschranden om de plekken te vinden, die de muggen dezen avond uitkozen voor hun dansend spel. Met hun bovenmatig groote oorschelpen hebben de muggenvangers bij uitnemendheid weinig moeite het doordringende gedreun van hun slachtoffers niet alleen te hooren, doch tevens nauwkeurig de plaats ervan te bepalen. Hebben ze een zwerm eenmaal in de gaten, dan is het hek van de dam! Bijna onstuimig schieten ze er dwars doorheen, links en rechts happend, tot het ze verveelt, dit lichte kostje. En ineens zie je dan zoo'n vleermuis een eindje wegvliegen van zijn makkers, regelmatige cirkels beschrijvend boven het lage hakhout, als om iets te zoeken. Plotseeling staakt hij dit gefladder en stevent gedeceerd een bepaalde richting uit. In de reeds ver gevorderde schemering zien we een zwart stipje, met flinke vaart komen aanzeilen, het wil op het laatste moment nog uitwijken voor de vleermuis, die er recht naar toe vliegt, maar te laat is het al. De groote logge tor, die zoo onbesuisd de zomernacht invloog, is reeds verorberd door een bekje met sterke kaken en naaldscherpe tandjes. Wij hadden die kever waarschijnlijk heelmaal niet opgemerkt, maar de vleermuisooren hoorden hem al op groote afstand. Het is intusschen volslagen donker geworden, sterren zijn er niet te zien, want de bovenwind schoof een wolkengordijn tusschen

hen en de aarde, waardoor de warmte van de dag ook lang in de nacht zal blijven hangen, tot vreugde van nachtvinders en motjes, die dergelijk zacht weer erg op prijs stellen bij het afleggen van hun bezoeken aan de bloemen, welke we in 't zonlicht eigenlijk in het geheel niet hebben gezien om de eenvoudige reden, dat ze toen niet bloeiden. Het schijnt natuurlijk vreemd, te spreken van bloemen, die er overdag niet zijn. Want wat denken we ons bij een zonnige dag buiten eerder dan een weelde van bloeiende planten? Maar toch zijn ze er, de nachtbrakers, die de gansche dag gebruiken om te slapen, en die eerst tegen de avond ontwaken. Eigenlijk hebben ze schoon gelijk, de nacht is zoo fijn rustig en alles geurt buiten, veel meer dan wanneer de zon de grond blakert. Wie wel eens voor zijn plezier een heele nacht wandelt of fietst weet hierover best mee te praten! In de luwe boschlanen hangt vaak over tientallen meters de zachte geur der Kamperfoelie, zelfs onze grove reukzenuwen aangenaam prikkelend. Het is heerlijk, hier aldoor weer van te genieten na een drukke werkdag, je komt er heelemaal van op je verhaal. Maar dat is toch niet het doel van de plant, die lang niet alleen bloemen draagt om de menschen een genoegen te doen. Neen, een veel hogere taak wacht, die van de voortplanting! De bloemen moeten bezoekers lokken, opdat het stuifmeel, dat op de lange meeldraden ver naar buiten gestoken wordt, door hen zal worden meegenomen naar de stampers van weer andere bloemen. Want pas nadat dezen het bevruchtende stof hebben ontvangen kunnen de bessen gaan groeien, om na enkele weken te prijken als trossen donkerroode kralen tusschen het reeds verkleurende loof.

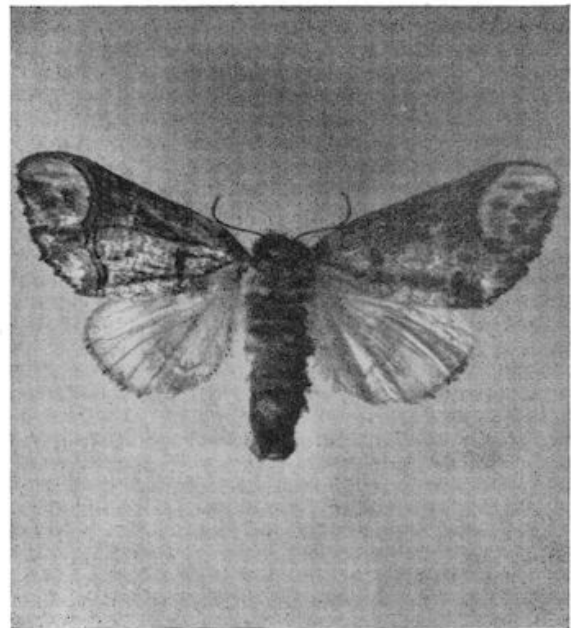
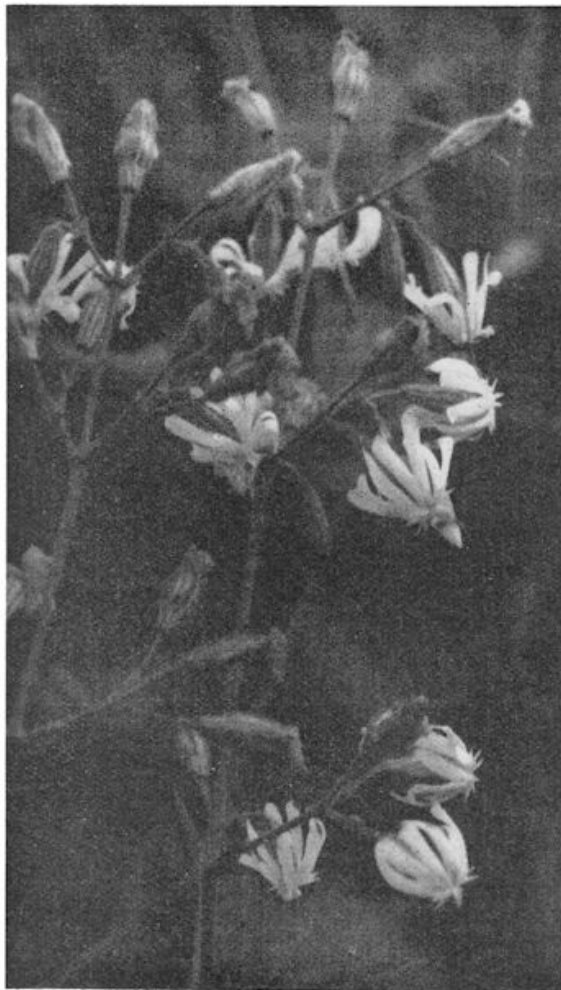
In het open terrein, waar we nu op onze wandeling zijn aangekomen, staan ook weer planten in volle glorie, honing en stuifmeel biedend aan de insecten der nacht. Al is het donker, toch vallen ze in het oog doordat ze schijnen te lichten temidden van hun grauwe omgeving. Het zijn Teunisbloemen, Nachtkoekoeksbloemen en teere Knikkende Silenes. Vooral de eersten zijn merkwaardig. Slechts één nacht duurt hun leven, en even ras als ze ontloken bij het ondergaan van de zon, verwelken ze weer kort na zonsopkomst. Maar tijdens die beperkte bloeitijd beleven zij misschien meer dan vele bloemen, die

Groote Teunisbloem.

zich in een bestaan van meerdere dagen verheugen kunnen! Om te beginnen al het opengaan, dat zelfs de koudste menschen wel onder de betoovering moet brengen van de geheimzinnige nacht. Wanneer ge Teunisbloemen in de buurt van uw huis weet te staan, ga er dan eens heen op een mooie stille avond en wacht tot de schemering komt. Bij uw aankomst zal er nog weinig te zien zijn, slechts aan de gezwollenheid van sommige der knoppen is op te merken, welke het zullen zijn, die aanstonds groote receptie houden. Op twee plaatsen tusschen de vier kelkbladen komen plotseling stukjes geel naar buiten puilen. Er zit kracht achter, ze scheuren vlug de eenmaal ontstane opening veel wijder, en binnen een paar minuten moeten de toppen der kelkblaadjes bezwijken. Ze laten los, doch op een eigenaardige

Knikkende Silene.

Wapendrager.

manier. Niet vier slipjes komen er, zooals we verwachten zouden, doch twee, want paar bij paar blijven de toppen nog verbonden. Intusschen gaan de groote kroonbladen hun gang en ontvouwen kalm verder, daarbij de kelk naar achteren dringend, die nu kenbaar onder spanning komt te staan. Eindelijk is de bloem zoo ver open, dat de kromming der kelkblaadjes te sterk wordt en ze met een ruk naar achteren schieten. Dan zijn ook de laatste plooiën uit de lichtgele bloemkroon verdwenen en er staat weer een lantaren meer in de nacht, ontstoken in een tijdsbestek van ten hoogste tien minuten! Een betrouwbare baken voor vele nachtvliegers is hij, zij komen nooit te vergeefs. Allerlei vlinders, vliegen en torren laten zich aantrekken door het zachte, heldere geel, waar ze nektar zullen zuigen van de diepe bloembodem, na eerst stamper en meeldraden gepasseerd te zijn. In het bijzonder de geweldige nachtvlinders, die de entomoloog kent onder de naam Pijlstaarten, gaan bij hun bezoek sierlijk te werk. Uitmuntende vliegers als zij zijn is het voor hen van geen belang even te rusten. Ze blijven in de lucht zweven, vlak voor de bloemen en steken dan hun lange tong zóó ver uit dat ze met gemak bij de honing kunnen. Hun vleugels bewegen dermate snel op en neer, dat het ondoenlijk is er eenig beeld van te krijgen, iets wat bijvoorbeeld bij dagvlinders altijd lukt.

Wapendrager op dor blad.

Bescheiden in hun voorkomen zijn Nachtkoekoeksbloemen en Silene, zij verwachten dan ook voornamelijk de minder groote insecten, uiltjes en motjes. Is de Koekoeksbloem overdag ook nog wel te spreken, met de Silene is dat juist niet het geval, ze verborgt zich dan zooveel mogelijk door het totaal inschropelen van haar fijne, witte blaadjes, die pas laat in de avond zich strekken en dan fraaie kleine bloemen vormen. Het vermogen om zich schuil te houden wanneer de zon ons zijn licht zendt, is alle wezens die in het duister hun grootste activiteit vertoonen, min of meer eigen. Uilen en vleermuizen zoeken donkere hoeken op in torens en schuren, padden kruipen weg onder steenen of blad, bloemen verschrompelen tijdelijk of voorgoed en vlinders.. gaan rustig in het volle licht een dutje zitten doen. En toch vinden we ze niet, wat kan daar wel de oorzaak van zijn? Het is een combinatie van twee eigenschappen, namelijk hun kleur en het vermogen urenlang doodstil te kunnen zitten. Maar die kleur is wel het voornaamste, want niet alleen is ze onopvallend, doch

tevens een staaltje van de prachtigste camouflage. In de spleten van dennenschors bijv. zitten meestal tamelijk veel vlinders, die één geheel vormen met de stam. Het frappantst echter is de beschermingsinrichting van de Wapendrager, een tamelijk groote nachtvlinder. Zijn kop is dicht behaard en geel van kleur met een bruine rand. De toppen der bovenvleugels zijn van een dergelijke teekening voorzien, terwijl de vleugels verder zilvergrijs zijn met kleine donkere streepjes. Nu rust zoo'n Wapendrager bij voorkeur uit op de grond in de buurt van berken en elzen. Daar zit hij dan tusschen dor blad en doode takjes; en nu vormt hij daar geen geheel mee, neen, hij is zelf een dood stukje hout! Dat zou je tenminste zweren als je niet beter wist. De foto van de Wapendrager, die aan zijn dutje bezig is doet dientengevolge sterk aan een zoekplaatje denken!

K. HANA.

portretje

Ze is mager, lelijk en dom, en van een vage leeftijd ergens in de buurt van de zestien. Zo lang ze zich heugen kan heeft ze voor iemands voeten gelopen en is daardoor overvloedig afgesnauwd. Thuis wordt ze als een schichtige kip opgejaagd door een bazige moeder, die zich aan haar onhandigheid ergert. In de grote zaak, waar zij loopmeisje en voetveeg is, slikt ze gedwee de bittere nasmaak van alle standjes, die van bovenaf onveranderlijk tot háár doordruppelen. Haar onnozele antwoorden zijn staande moppen geworden onder de spotzieke winkelmeisjes, en als er deftige klanten zijn, wordt ze haastig weggemoffeld, als een verschoten coupon, die de etalage mocht ontsieren. Ze sliffert geduldig door de eindeloze straten,

scheef lopend met haar grote doos. Ze zal wel krom gegroeid zijn voor haar twintigste, maar dan zal iedereen ervan overtuigd zijn, dat dit enkel en alleen haar eigen schuld is. Soms prevelt ze doelloos voor zich heen, als ze door de drukke straten schuifelt. — Maar opeens kan ze stil blijven staan voor een kleurige etalage, en dan beginnen haar fletse ogen verrukt te glanzen. Er is ook wel eens een klein speels poesje in een vensterbank, dat zich willig laat strelen door haar groezelige magere hand. En ze loopt geduldig een kwartier om, ondanks haar moede voeten, om te knikken tegen het kleine bleke meisje, dat ergens in een stille straat al zo heel lang geduldig in de kussens voor het raam ligt.

RIE v. R.

